

Datum
2020-05-20
Adress
205 80 Malmö
Diarienummer
ASN-2020-852

Yttrande

Till
Kommunstyrelsen

Motion av Magnus Olsson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD) om att betona föräldraansvaret i förhållande till ekonomiskt bistånd STK-2020-128 STK-2020-128

Arbetsmarknads- och socialnämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Yttrande

I föräldrabalken, 7 kap 1 § är angivet att föräldrar ska svara för underhåll åt barnet. Underhållsskyldigheten upphör när barnet fyller arton år. Går barnet i skolan efter denna tidpunkt, är föräldrarna underhållsskyldiga under den tid som skolgången pågår, dock längst intill dess barnet fyller tjuogoett år. Till skolgång räknas studier i grundskolan eller gymnasieskolan och annan jämförlig grundutbildning.¹

I Socialstyrelsen allmänna råd om ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:1) anges vilka som är att beakta som medlemmar i hushållet vid utredning av rätten till ekonomiskt bistånd. Som medlemmar i hushållet bör räknas;

- makar,
- registrerade partner enligt lagen (1994:1117) om registrerat partnerskap,
- sambor enligt sambolagen (2003:376) och
- barn och ungdomar under 21 år som föräldrarna är underhållsskyldiga för.²

Enligt socialtjänstförordningen (2001:937), 2 kap. 1 § fastställs som regel årligen aktuella belopp för riksnormen. Riksnormen för ett hushåll utgör summan av de personliga kostnaderna för samtliga medlemmar i hushållet och de gemensamma hushållskostnaderna beräknade enligt tabell i förordningen. För barn och skolungdomar tillämpas beräkning

¹ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/foraldrabalk-1949381_sfs-1949-381

² <https://www.socialstyrelsen.se/regler-och-riktlinjer/foreskrifter-och-allmanna-rad/konsoliderade-foreskrifter/20131-om-ekonomiskt-bistand/>

enligt följande åldersindelningar; under 1 år, 1-2 år, 3 år, 4-6 år, 7-10 år, 11-14 år, 15-18 år, 19-20 år.³

I socialtjänstlagens (2001:453) 4 kap. 1a § finns en särskild beräkningsregel avseende barn och skolungdomars inkomster av eget arbete. Till skolgång räknas här studier i grundskola eller gymnasieskola eller annan jämförlig grundutbildning. Beräkningsregeln medger att barnet eller skolungdomen får behålla inkomster av eget arbete upp till ett prisbasbelopp per kalenderår innan egen inkomst avräknas mot barnets eller skolungdomens behov av ekonomiskt bistånd.⁴

Allmänna råd (SOSFS 2013:1) innehåller skrivningar kring beaktande av barns eventuella tillgångar och inkomst av kapital. Socialnämnden bör kunna räkna av ett barns eller en skolungdoms tillgångar eller inkomster av kapital mot barnets del i familjens kostnader inklusive boendekostnaden (för beräkning av boendekostnad hänvisas till särskilt avsnittet.) Barn bör dock kunna ha sparade medel upp till 15 procent av basbeloppet utan att det vid ansökningstillfället påverkar föräldrarnas rätt till ekonomiskt bistånd för barnet.⁵

Utöver ovan angivna rättskällor och styrdokument sammanställer Socialstyrelsen i *Ekonomiskt bistånd Handbok för socialtjänsten* relevant rättspraxis som stöd för socialtjänstens handläggning.

Arbetsmarknads- och socialnämnden bedömer att de exempel från andra kommuners riktlinjer som lyfts i motionen i huvudsak redogör för skrivningar i lagtext, allmänna råd och av Socialstyrelsen utgiven handbok om ekonomiskt bistånd.

Arbetsmarknads- och socialnämnden har inom ramen för aktuell utredning tagit del av befintliga rutiner inom gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen när en elev har upprepad eller längre tids frånvaro.

Vid upprepad eller längre tids frånvaro är skolan skyldig att utreda orsaker till frånvaron för att kunna sätta in lämpliga åtgärder. En god närvaro är en förutsättning för att eleverna ska nå utbildningens mål. Skolan har en skyldighet både att arbeta systematiskt med att främja närvaro och att uppmärksamma och åtgärda hög frånvaro. Tidig upptäckt och tidiga insatser vid stor ogiltig frånvaro är framgångsfaktorer för att få tillbaka elever i undervisning och minska antalet studieavbrott. Centrala elevhälsan har tagit fram stöddokument för gymnasieskolornas arbete gällande närvaro och frånvaro. Stöddokumentet innehåller t. ex informationsbrev till elev och vårdnadshavare kring uppmärksammas frånvaro, information

³ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/socialtjanstforordning-2001937_sfs-2001-937

⁴ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/socialtjanstlag-2001453_sfs-2001-453

⁵ <https://www.socialstyrelsen.se/regler-och-riktlinjer/foreskrifter-och-allmanna-rad/konsoliderade-foreskrifter/20131-om-ekonomiskt-bistand/>

om skyldighet att göra orosanmälan till socialtjänsten vid oro, utredningsmall mm. Informationen till elev och vårdnadshavare inkluderar information kring att om närvaron inte förbättras kan skolan rapportera det till Centrala Studiestödsnämnden (CSN) som i sin tur tar beslut om eleven har rätt till studiehjälp. Även bidrag från Försäkringskassan kan påverkas i de fall CSN beslutar om att dra in studiehjälpen. Stödmaterialet tydliggör skolans ansvar att vi oro göra en anmälan till socialtjänsten.⁶

I arbetsmarknads- och socialförvaltningens stödmaterial kring barnrätt inom verksamheten för ekonomiskt bistånd framhålls särskilt vikten av att kontakta de barn och skolungdomar som fått studiestödet indraget från CSN på grund av låg skolnärvaro i gymnasiet på besök. Enheterna för ekonomiskt bistånd samarbetar med Ung Malmö som utöver arbetsmarknadsavdelningen inkluderar medarbetare från gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen som ansvarar för det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) som syftar att uppmärksamma och stödja ungdomar som varken arbetar eller studera att börja studera eller hitta en annan meningsfull aktivitet.

Under 2019 inkom 124 orosanmälningar från skola/ gymnasieskola till arbetsmarknads- och socialförvaltningen avseende barn och unga med anledning av skolk. 57 procent av anmälningarna resulterade i att arbetsmarknads- och socialförvaltningen inledde en utredning inom barn- och familj.

Arbetsmarknads- och socialnämnden har enligt beslut av kommunfullmäktige 2017-06-21 (§148 (STK-2017-501)) ansvar för *Riktlinjer för handläggning av försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt*.

I de riktlinjer som nämnden beslutade om 2017-11-28 (ASN-2017-1428) behandlas i avsnittet *Dokument till stöd för handläggningen av ekonomiskt bistånd* viktiga lagar och styrande dokument som i övrigt reglerar rätten till bistånd tillsammans med gällande rättspraxis. Riktlinjer för handläggning av försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt i Malmö stad har aldrig avsett att återge all relevant lagtext eller andra styrdokument. Inom arbetsmarknads- och socialförvaltningen är, med enstaka undantag, socialsekreterarna med egen delegation inom ekonomiskt bistånd högskole-/universitetsutbildade socionomer. Att vara väl förtrogen med relevanta rättskällor och gällande rättspraxis ingår i medarbetarnas och socionomernas yrkeskompetens. Nyanställda socialsekreterare erhåller via förvaltningen en gedigen yrkesintroduktion som omfattar såväl teori som praktisk tillämpning med stöd av mentor/ introduktör på arbetsplatsen inför att självständigt fatta beslut enligt delegation.

I utredningen kopplad till ärendet om reviderade riktlinjer för handläggning av försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt (ASN-2019-18178), som ska behandlas av arbetsmarknads- och socialnämnden 2020-06-17, har aktuellt rättsläge kopplat till nu aktuell fråga belysts. Rättsläget är tydligt i de fall barnet är under 18 år, men skiftande i de fall barnet/ ungdomen fyllt 18 år. I förvaltningens förslag om reviderade riktlinjer finns

⁶ Information hämtad 200402 via länk <https://cityofmalmo.omniacloud.net/170-gymnasie-och-vuxenutbildningsforvaltningen/upprepad-eller-langre-tids-franvaro>

förslag på skrivning som grundar sig på aktuellt rättsläge. Föräldrar är alltid försörjningsskyldiga för barn fram till 18-årsdagen och reducering av det bistånd som vårdnadshavare ansöker och beviljas kan ej göras genom medräknande av en fiktiv inkomst av studiebidrag som dragits in på grund av barnets frånvaro i skola.

I de fall den unge fyllt 18 år, men inte 21 år, och är fortsatt studerande på gymnasieskola ska, som alltid, en individuell behovsprövning göras avseende aktuell ansökan om ekonomiskt bistånd. I en dom från kammarrätten i Göteborg april 2019 (mål nr 5946-18), som berörde en myndig skolungdom under föräldrars försörjningsansvar, angavs i domskälen att det är rimligt att som förutsättning för beviljade av skolungdomens del av försörjningsstödet ställa krav på att hen också deltar i gymnasieutbildningen på sådant sätt att de bidrag som förutsätter sådana studier kan betalas ut. Förvaltningsrätten i Malmö har dock även efter kammarrätten i Göteborgs avgörande gjort annan bedömning i ett ärende där myndig skolungdoms frånvaro i skola lett till reducerad inkomst av studiebidrag och där berörd socialnämnd ej bedömts ha fog att reducera försörjningsstödet med motsvarande summa.

I avvaktan att tydligare rättspraxis utvecklas avseende gymnasiestuderande ungdomar i ålder 18 till 21 år, som fortsatt står under föräldrars försörjningsansvar, kommer arbetsmarknads- och socialförvaltningen i ärendet om reviderade riktlinjer för handläggning av försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för livsföring i övrigt (ASN-2019-18178) föreslå en skrivning med inriktning som ligger i linje med kammarrätten i Göteborgs bedömning i mål 5946-18 när det gäller indraget studiebidrag/ underhållsstöd/ bostadsbidrag med anledning av ogiltig frånvaro från sina studier.

Arbetsmarknads- och socialnämnden bedömer att motionen ska anses besvarad genom vad som framkommit i ärendet.

Ordförande

.....
Sedat Arif
.....

Direktör

.....
Britt-Marie Pettersson
.....

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden]